

A Kúria a dr. Cseri András ügyvéd által képviselt I.r., II.r., III.r. felpereseknek a Feketéné dr. Szemző Margit ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása iránt a Szegedi Munkaügyi Bíróságnál 8.M.748/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Csongrád Megyei Bíróság 2.Mf.21.093/2011/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében a másodfokú határozat ellen a II. és a III.r. felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Kúria a Csongrád Megyei Bíróság 2.Mf.21.093/2011/5. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti, a jogerős ítélet azon részét, amellyel a Szegedi Munkaügyi Bíróság 8.M.748/2010/12. számú ítéletét a III.r. felperes tekintetében megváltoztatta és keresetét elutasította, hatályon kívül helyezi és az elsőfokú ítéletnek a III.r. felperes munkaviszonya jogellenes megszüntetését megállapító részét helybenhagyja. Megállapítja, hogy III. r. felperes munkaviszonya 2012. október 17-én szűnik meg. A III.r. felperes tekintetében az elsőfokú bíróságot a jogkövetkezmények vonatkozásában új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja. A fentieket meghaladóan a II.r. felperes tekintetében a jogerős ítéletet hatályában fenntartja. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a III.r. felperesnek - tizenöt napon belül - 10.000 (tízezer) forint és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget. Kötelezi a II.r. felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 10.000 (tízezer) forint és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget. A felmerült felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

I n d o k o l á s :

A felperesek munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményei alkalmazása iránt terjesztettek elő keresetet. A Szegedi Munkaügyi Bíróság 8.M.748/2010/12. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes mindhárom felperes munkaviszonyát jogellenesen szüntette meg. Kötelezte az alperest elmaradt munkabér megfizetésére, továbbá arra, hogy a felpereseket eredeti munkakörükben foglalkoztassa tovább. Az I.r. felperes részére 168.000 forint, a II.r. felperesnek 62.500 forint, míg a III.r. felperesnek 218.500 forint perköltséget állapított meg. Az I.r. felperes 1982. augusztus 1. napjától, a II.r. felperes 2007. szeptember 1. napjától, a III.r. felperes 2005. szeptember 1. napjától állt az alperes alkalmazásában. A II.r. felperes munkaköre pedagógiai felügyelő, a III.r. felperesé kollégiumvezető, kollégiumi nevelőtanár, református hittantanár volt. A II.r. felperes havi átlagkeresete 85.050 forint, a III.r. felperesé 297.290 forint volt.

Az alperes fenntartója, a H.Ó.R.E. 2010. július 14. napján kelt

határozatában átszervezésről döntött. Ennek keretében a pedagógiai szakmai feladatok ellátására 45,5 fő tanári álláshelyet biztosított. 2010. augusztus 16-ai hatállyal a kollégiumvezető álláshelyet megszüntette, a feladatok ellátásával az intézmény igazgatóját bízta meg. A kollégiumban a pedagógiai szakmai feladatok ellátására két fő nevelőtanári álláshelyet határozott meg. Az igazgatói tevékenységet dr. K.P. 2010. augusztus 16-án kezdte meg. Az alperes 2010. augusztus 23. napján mindhárom felperes munkaviszonyát rendes felmondással megszüntette. A II.r. felperes esetében az indokolás a fenntartó határozatára hivatkozott, mely az intézmény átszervezéséről, és pedagógus létszám meghatározásáról döntött. A III.r. felperes esetében az indokolás szerint a fenntartó megszüntette a kollégium-vezetői munkakört, a tagintézmény vezetését az alperes igazgatója látja el. A nevelőtanári és vallástanári munkakör a fenntartói határozatban elrendelt pedagógus-létszám meghatározás alapján létszámcsökkentés keretében szűnik meg. Az alperes 2010. augusztus 15-étől alkalmazta Cs.N.B. és C.A. magyar nyelv és irodalom, Cs.A. és G.CS.I. történelem-magyar, P.E. olasz nyelv és irodalom, SZ.J. kémia-környezettan valamint L.E. matematika szakos tanárt. A III.r. felperes kollégiumvezető munkaköre mellett kollégiumi nevelőtanár, valamint heti 12 órában vallástanár is volt. A kollégiumban nevelőtanári feladatokat látott el még P.B.A.. Az alperes új igazgatójának kinevezését követően a nevelőtanári feladatokat négy fő (C.A., Cs.A., D.J., Dr. Sz.J.) látta el. Ezen munkavállalók a III.r. felperes munkaviszonyának megszüntetéséig nem dolgoztak a kollégiumban nevelőtanárként. A munkaügyi bíróság megállapította, hogy az I. és a II.r. felperesekkel közölt felmondás nem tett kísérletet annak bemutatására, hogy az átszervezés milyen módon érintette a munkakörüket, csupán az intézmény fenntartójának döntésére hivatkozott. A pedagógus létszám meghatározása nem jelenti szükség szerint annak csökkentését. Az indokolás nem mutat rá arra, hogy a munkavállaló által ellátott feladatokból felépülő munkakört az átszervezés hogyan érintette. Nem tűnik ki, hogy a felperesek munkájára miért nincs szükség. A III.r. felperes részére átadott felmondás a valóságnak megfelelően okszerű módon tartalmazza, hogy a fenntartó megszüntette a tagintézmény vezetői munkakört. Ugyanakkor a III.r. felperes református hittantanárként és kollégiumi nevelőtanárként is alkalmazva volt. Ezen két munkakör vonatkozásában a felmondás nem tartalmaz arra való utalást, hogy ezen munkakörben végzett munkára miért nem tart igényt az alperes. Az alperes nem hivatkozhat a fenntartó döntésére, mivel a munkavállalók nem közalkalmazotti jogviszonyban, hanem munkaviszonyban álltak az alperesnél. Létszámcsökkentéssel járó átszervezés esetén hasonló munkakörű munkavállalók felvételekor különös gonddal kell vizsgálni a felmondás indokának valóságát. 2010. augusztus 15-étől folyamatosan új munkavállalókat vett fel az alperes, őket ugyanazon feladatok ellátására alkalmazta, mint amelyeket a felperesek elláttak. Nyilvánvalóan nem az átszervezés,

illetve a létszámleépítés volt a munkaviszony megszüntetés oka, ha az általuk elvégzett feladatok elvégzésére a munkáltatónak új munkavállalókat kellett alkalmaznia. A kollégiumi nevelőtanári feladatokat a III.r. felperessel együtt két munkavállaló látta el, azonban 2010. augusztus 15-étől ebben a munkakörben négy munkavállalót foglalkoztattak. Az átszervezést és a létszámleépítést azok teljes időtartamát érintve kell vizsgálni. Nem az új igazgató tevékenységét, hanem a munkáltató intézkedésének jogszerűségét kell vizsgálni, mely nem választható szét azon az alapon, hogy mikor, ki vezeti az intézményt. Az alperes fellebbezése folytán eljárta Csongrád Megyei Bíróság 2.Mf.21.093/2011/5. számú ítéletével az ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezéssel érintett részt akként változtatta meg, hogy az I.r. felperes esetében az elmaradt munkabér címén fizetendő marasztalás összegét felemelte, továbbá kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I.r. felperesnek 2.479.400 forintot kárátalány címén. A II. és a III.r. felperesek keresetét elutasította. Kötelezte a II. és a III.r. felperest, hogy fizessenek meg az alperesnek 65.000,- illetve 220.000 forint elsőfokú eljárási költséget, továbbá 32.000 forint és 110.000 forint másodfokú perköltséget. A felperesek a másodfokú eljárás során a keresetüket módosították, visszahelyezésüket nem kérték, hanem valamennyien 10 havi átlagkereset megfizetését kérték a jogellenesség következményeként. A másodfokú határozat indokolása rögzítette, hogy az alperes fenntartója a döntésével a tanévet előkészítő egyes intézkedéseket határozott meg. Ennek keretében jóváhagyta, hogy a református hit- és erkölcstan oktatást a gimnázium 9-12. évfolyamain P.Á. református hit- és erkölcstanár, a nyolc osztályos tagozaton T.I. sz. lelkipásztor, a nulladik évfolyamon D.J. H-T. lelkipásztor lássa el. Cs.A. munkaviszonya kollégiumi nevelőtanári feladatok ellátása céljára is létrejött, míg C.A., dr. Sz.J. és L.E. alkalmazása kollégiumi nevelőtanárként történt heti 15 órás részmunkaidőben 2010. augusztus 15-től. L.E. munkaviszonya 2010. szeptember 15. napjával közös megegyezéssel megszűnt. Az alperes 2010. szeptember 1-jétől 2011. augusztus 31-éig terjedő határozott időre 30,9 órás részmunkaidős foglalkoztatással munkaszerződést kötött D.J.-vel hitoktatási és kollégiumi nevelőtanári feladat ellátására, akivel ugyanezen határozott időre szolgálati szerződést is kötött. Az alperes 2010. szeptember 1-jétől 2011. június 15-éig 14,5 órás részmunkaidős munkaszerződést kötött T.I.-vel református hitoktatás ellátása céljából, akivel úgyszintén határozott időre szóló szolgálati szerződést kötött. 2010. szeptember 15-ei hatállyal a munkaszerződését módosítva a határozott idő lejártát 2011. augusztus 31-ében határozta meg a református hitoktatás-iskolalelkész feladat ellátása érdekében heti 20 órás munkaidőben. A felmondások okát az alperes összefoglaló módon jelölte meg a határozatra való hivatkozással, neki kellett bizonyítania, hogy a felmondás okaként közöltekéből megállapíthatóan nincs szükség a

felperesek munkájára. A II.r. felperes tekintetében a hivatkozott határozat a pedagógiai felügyelő munkakör 2010. augusztus 31-ei hatályú megszüntetéséről rendelkezett. Ebből egyértelműen következik, hogy az ő munkájára nincs szükség. A III.r. felperes vonatkozásában a határozat a kollégiumvezetői álláshely megszüntetéséről döntött 2010. augusztus 16. napjával. Ugyanezen határozat pontjaiban a fenntartó a református hit- és erkölcstan oktatási feladat ellátásáról, míg a pontban a kollégiumi intézményegységben 2 fő nevelőtanári álláshelynek a nevelőtanárok részmunkaidős alkalmazásával történő ellátásáról rendelkezett. Ezen intézkedések érintették a III.r. felperes hittantanár és kollégiumi nevelőtanár munkakörét. A felmondásból kitűnik, hogy a fenntartó határozata következtében nincs szükség a továbbiakban a munkájára. A kollégiumvezetői munkakör megszűnt, a hittantanár és kollégiumi nevelőtanári feladatok ellátásnak rendjét is megváltoztatta a fenntartó.

A jogerős ítélettel szemben a II. és a III.r. felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérték a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és keresetüknek megfelelő ítélet meghozatalát. A felperesek hivatkoztak arra, hogy a munkáltató 2010. augusztus 15-ét követően 9 fő munkavállalót alkalmazott ugyanolyan, illetve az övékéhez hasonló munkakörben, mint amilyen a felperesek munkaköre volt. Ezt annak ellenére tette, hogy a fenntartó 2010. július 14. napján már döntött az intézményben végrehajtandó átszervezésről, létszám-meghatározásról. Ezzel a munkáltató a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét is megsértette. Az alperes 2010. szeptember 1. napjától is alkalmazott új munkavállalókat; mivel növelte a létszámot, nem valós és nem okszerű a létszámcsökkentésre hivatkozása. A felperesek előadták, hogy a felmondás nem tartalmazta, hogy milyen módon érintette a II.r. felperes munkakörét az átszervezés. Esetében kizárólag átszervezésről és pedagógus létszám meghatározásáról rendelkezett, munkakör megszűnéséről nem. A III.r. felperes hivatkozott arra, hogy az alperes több új munkavállalót is alkalmazott az általa ellátott munkakörben. D.J.-vel 2010. szeptember 1. napjától létesített munkaviszonyt hitoktató és kollégiumi nevelőtanár munkakörben. Az alperes Cs.A.-t 2010. augusztus 11. napjától, C.A.-t 2010. augusztus 15. napjától, és dr. Sz.J.-t 2010. augusztus 12. napjától alkalmazta kollégiumi nevelőtanár munkakörben. Mindezek alapján nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy az átszervezés érintette a hittantanári és kollégiumi nevelőtanári munkakörét. Az alperes nem korábban alkalmazott munkavállalók között osztotta szét a munkakört, hanem új munkavállalókat vett fel, amely jogellenessé teszi a felmondást. A felperesek hivatkoztak arra, hogy 2010. júliusában még nem a H.Ó.R.E.P. volt a fenntartó, így álláspontjuk szerint nem is hozhatott átszervezésre vonatkozó döntést jogszerűen. Kérték a felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltség megfizetését azzal, hogy a jogi képviselő áfa-köteles.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában

való fenntartására irányult. Kérte a felperesek perköltségben marasztalását.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A peres felek olyan iratokat csatoltak, amelyeket az első-, és a másodfokú eljárás során nem bocsátottak a bíróság rendelkezésére, ezek figyelembe vételére a felülvizsgálati eljárás keretében már nem volt lehetőség.

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó II. és III.r. felperesek hivatkoztak arra, hogy nem a fenntartó hozta meg azt a határozatot, amely a felmondások alapjául szolgált. Az elsőfokú ítélet ezzel a kérdéskörrel nem foglalkozott. A felperesek emiatt fellebbezést nem nyújtottak be. Figyelemmel arra, hogy a másodfokú bíróság csak a fellebbezés és csatlakozó fellebbezés keretei között változtathatja meg az ítéletet [Pp.253.§ (3) bekezdés], ezért ütközött jogszabályba, hogy fellebbezés hiányában a fenntartó személyét nem vizsgálta. A jogerős ítélet ezen okból nem jogszabálysértő.

A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül [Pp. 275. § (2) bekezdés]. A II.r. felperes felmondása átszervezésre és pedagógus létszám-meghatározásra hivatkozott. Az írásban közölt munkáltatói felmondásból a felmondás okának világosan ki kell tűnnie, enélkül a bíróság megállapítja a munkaviszony megszüntetés jogellenességét. E törvényi követelménynek a felmondás indokolása abban az esetben felel meg, ha tartalmazza azokat a konkrét tényeket, illetve körülményeket, amelyekre a munkáltató a felmondását alapította. Nem szükséges azonban a felmondási ok részletes leírása, hanem a körülményekhez képest elegendő az ok konkrét összefoglaló megjelölése is (MK.95. sz. állásfoglalás). A munkáltató átszervezésre hivatkozott. Ezen megjelölés összefoglalóan meghatározza azt az indokot, amely miatt a felmondás kiadására sor kerül. Az átszervezés valóságát, és hogy az érinti a munkavállaló munkakörét, a munkáltatónak kell vita esetén a perben bizonyítania [Mt. 89. § (2) bekezdés]. A határozatban a fenntartó megjelölte azokat az álláshelyeket, amelyeket a továbbiakban biztosít és azt, hogy hány főt kíván az adott munkakörben alkalmazni, egyúttal döntött arról, hogy a II.r. felperes munkakörét megszünteti. A II.r. felperes munkakörének megszüntetése a határozatban megjelölt átszervezés keretében történt. A per során nem volt vitás a pedagógiai felügyelő munkakör megszüntetése, ebben a munkakörben ezt követően sem alkalmazott az alperes új munkavállalót. Az alperes tehát világosan megjelölte a rendes felmondás okát, és a per során bizonyította, hogy az átszervezés keretében a II.r. felperes munkakörét megszüntette. Az adott munkakör tekintetében kell vizsgálni a munkavállalók létszámát. Önmagában az a körülmény, hogy más munkakörök tekintetében a munkakör megszűnésekor és az átszervezéskor

létszámnövekedés történik, nem eredményezi az ezáltal nem érintett munkakör-megszűnés valóságát. Amennyiben egy munkavállaló munkaköre megszűnik, abban vagy hasonló munkakörben más munkavállalót nem alkalmaznak, okszerű, hogy a munkáltató a továbbiakban nem tart igényt a munkavállaló munkájára. A kifejtettek miatt a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül utasította el a II.r. felperes keresetét. A III.r. felperes több munkakört látott el, melyek közül a kollégiumvezető munkakör megszüntetése nem volt vitás. A kollégiumi nevelőtanár munkakör tekintetében a fenntartói határozat akként rendelkezett, hogy két fő nevelőtanári álláshelyet biztosít, melyet részmunkaidős nevelőtanárok útján kell betölteni. 2010. augusztus 15-ét megelőzően a felperes és a felperesi előadás szerint még egy munkavállaló volt ebben a munkakörben alkalmazva. Ezzel ellentétes tényelőadást az alperes nem tett. A munkáltatói létszámot meghatározó döntését követően az alperes négy munkavállalót vett fel: C.A.-t kollégiumi nevelőtanári, Cs.A.-t történelem és magyar szakos valamint kollégiumi nevelőtanári, dr. Sz.J.-t és L.E.-t kollégiumi nevelőtanári feladatok ellátása céljából. Ezt követően közölték a felperessel a rendes felmondást, mely létszám-meghatározásra és létszámcsökkentésre hivatkozott. A fenntartó által a létszámot meghatározó döntés meghozatalát követően négy munkavállaló felvétele - ha az részmunkaidőben is történik - és ezt követően a felperes munkaviszonyának megszüntetése nem minősül létszámcsökkentésnek, ha a felperessel megegyező munkakörben a felperes által ellátott feladatok céljából történik a többi munkavállaló felvétele. Nem helyes az alperes álláspontja, mely szerint kizárólag az igazgató 2010. augusztus 16-ai kinevezésétől kell az intézkedéseket figyelembe venni, mert a munkáltató által hozott intézkedéseket, általa kötött munkaszerződéseket összességében kell értékelni. Ez nem szűkíthető le egy vezető által hozott intézkedésre. A jelen esetben a munkáltató döntött a létszám meghatározásáról, ezt követően munkavállalókat vett fel. Létszámcsökkentésre tehát nem hivatkozhat, mivel a létszám ténylegesen nem csökkent. A felmondás ezen indoka nem valós, így a jognyilatkozat jogellenes. A III.r. felperes hittantanári munkaköre tekintetében is vizsgálni kellett a felmondás indokait. A fenntartói határozat döntött arról, hogy T.I. sz. lelkipásztor és D.J. H.T. lelkipásztor lássa el a református hit- és erkölcsstan oktatást. Ennek alapja a határozat pontja volt, mely szerint a fenntartó egy fő teljes álláshelyet biztosít, ezen túlmenően óraadói megbízási szerződéssel alkalmaznak személyeket. A felperes munkaviszonyának megszüntetéséig a hittantanári munkakörbe új munkavállaló felvételére nem került sor. A felperes munkaviszonyának megszűnéséről szóló döntés közlését követően 2010. szeptember 1. napjával az alperes munkaszerződést kötött T.I.-vel református hitoktatás feladat ellátása céljából, továbbá ugyanezen nappal D.J.-vel hitoktatási és kollégiumi nevelőtanári feladat ellátása céljából. A fenntartói határozattal ellentétben őket nem óraadói megbízási szerződéssel, hanem

munkaszerződéssel alkalmazta. T.I. és D.J. ugyanolyan munkakörben kerültek alkalmazásba, mint amelyben a III.r. felperesé is volt. Ebből adódóan létszámcsökkentés nem történt, a III.r. felperes által ellátott munkakörbe nem sokkal a munkaviszonya megszűnését követően munkavállalót vettek fel. Figyelemmel arra, hogy létszámcsökkentéssel járó átszervezés volt az indoka a felmondásnak, de annak valósága nem állapítható meg, ezért jogellenesen szüntette meg az alperes a III.r. felperes munkaviszonyát [Mt. 89. § (2) bekezdés]. A fentiekre tekintettel a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján a jogerős ítéletnek a III.r. felperesre vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú ítéletet a III.r. felperes másodfokon előadott keresetmódosítására tekintettel a jogellenesség megállapítása tárgyában helybenhagyta, és az Mt. 105. § (5) bekezdés alapján megállapította, hogy a III.r. felperes munkaviszonya 2012. október 17-én szűnik meg. A módosított kereset, illetve az elmaradt munkabérre vonatkozó kérelem tekintetében az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A II.r. felperes pervesztességére tekintettel köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, míg a III.r. felperes tekintetében az alperes pervesztességére tekintettel az alperesnek kell a felperesnek a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeit megtérítenie [Pp. 78. § (1) bekezdés]. Az alperes személyes illetékmentességére, míg a II.r. felperes költségmentességére tekintettel a felmerült felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés, 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2012. október 17.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Fuhrmann Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hitelével: Nné tisztviselő